

блеми цари една странна “секретност” върху голяма част от проектите и всеки, който започва нов проект започва почти от “нулата”. Определено има още стари рефлексии от предишното “затворено общество”, отглас на познатото “засекретяване” на данни и изводи по етническите въпроси — само за изключително тесен кръг от “посветени”. Заедно с това няколко фондации на свой ред (от съображения за запазване на монопол или авторско право) “закриват” само за свое “вътрешно ползване” резултатите и работата по своите проекти. Ефектът от това монополизиране и засекретяване е почти нулев, да не кажем отрицателен, защото качеството на разработките се оценява в “тесен кръг”, а това крие рискове; анализите обслужват само отделни доклади за още по-тесен кръг (“мъдри специалисти” и “далновидни” висши политици и ръководни кадри). Така се загубва приемствеността между сега и преди работилите, губят се страхотно много информация и изводи. Губи се и гражданският смисъл от широкото, публично обсъждане на проблемите и се намаляват шансовете за перспективното и трайното им решаване. Това е валидно както за кръга въпроси, свързани с ромите, така и за тези с турците в България, с помаците, с други по-малки етноси (каракачани, гагаузи, татари и пр.), а и с „нови етноси”, по които тепърва предстои обществен дебат (бежанци, имигранти и т.н.)³. Очевидна е необходимостта от преосмисляне на направеното и *систематизиране на цялата информация* по етнически въпроси у нас.

Нещата са още по-сериозни и затова, че подобна, хаотична е ситуацията и с *предлаганите политики*, а и с конкретните *реални действия*. В резултат на всичко това се получава повторяване и пренаслагване на теми и разработки, на проекти, изследвания, нормативни документи, политики и практики, често без никаква приемственост и връзка. Безотговорно се пропилява вече направено, често твърде интересно, постигнато с цената на много усилия и конкретни позитивни ефекти.

Вторият натрапчив момент на неудовлетвореност идва от липсата на политическа воля, вкл. от най-високи политически

³ Вж. и: Кръстева 2004; Кръстева, ред. 2006; Карахасан-Чънар 2005.